

Budgetunderlag 2019-2021

Utgiftsområde 15 – Studiestöd

CSN Februari, 2018

Informationsklassning

 Öppen

CSN

Innehåll

Hemställan	3
1. CSN 2019-2021	4
1.1 Utökad låneram på grund av förnyelse av systemstöd och systemstöd för körkortslån.....	4
1.2 Utveckling inom utbildningssektorn	4
1.3 Utveckling av studiestödet	5
2. Sakanslag	8
2.1 Studiehjälp m.m. (Anslag 15 1:1)	8
2.2 Studiemedel m.m. (Anslag 15 1:2).....	11
2.3 Avsättning för kreditförluster (Anslag 15 1:3)	14
2.4 Statens utgifter för studiemedelsräntor (Anslag 15 1:4)	16
2.5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk (Anslag 15 1:5)	18
2.6 Studiestartsstöd (Anslag 15 1:7)	19
2.7 Återbetalning	20
3. CSN:s finansiella förutsättningar	24
3.1 Centrala studiestödsnämnden m.m. (Anslag 15 1:8).....	24
4. Ekonomiska villkor	27
4.1 Översikt över verksamhetens finansiering, miljoner kronor	27
4.2 Redovisning av inkomster, miljoner kronor.....	28
4.3 Verksamhetsinvesteringar, tusen kronor	29
4.4 Särskild information om verksamhetsinvesteringar, tusen kronor	30
4.5 Låneram och ränteutgifter för verksamhetsinvesteringar, tusen kronor	31
4.6 Räntekontokredit, tusen kronor	31
4.7 Övriga krediter i Riksgäldskontoret, tusen kronor.....	32

Hemställan

Centrala studiestödsnämnden (CSN) hemställer för budgetåret 2019 att medel anvisas för följande anslag:

15 1:1	Studiehjälp m.m.	4 331 900 000 kronor
15 1:2	Studiemedel m.m.	15 061 400 000 kronor
15 1:3	Avsättning för kreditförluster	1 856 800 000 kronor
15 1:4	Statens utgifter för studiemedelsräntor	149 000 000 kronor
15 1:5	Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	38 800 000 kronor
15 1:7	Studiestartsstöd	930 000 000 kronor
15 1:8	Centrala studiestödsnämnden m.m.	880 100 000 kronor

Vidare hemställer CSN om följande för budgetår 2019

- Räntekontokredit: 75 000 000 kronor
- Låneram för anläggningstillgångar: 300 000 000 kronor
- Övriga krediter i Riksgäldskontoret: 230 500 000 000 kronor
- Avsättning av medel för förväntad förlust i fråga om studielån: 6,7 procent

I enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag överlämnar Centrala studiestödsnämndens budgetunderlag 2019–2021 för utgiftsområde 15 Studiestöd.

Sundsvall den 26 februari 2018

Christina Forsberg
Generaldirektör

1. CSN 2019-2021

1.1 Utökad låneram på grund av förnyelse av systemstöd och systemstöd för körkortslån

CSN har behov av utökad låneram på grund av pågående förnyelse av systemstöd samt pågående utveckling av systemstöd för det nya körkortslånet.

CSN har behov av att byta ut och effektivisera systemstödet för administration av studiestödet (STIS). Arbetet påbörjades 2012 och den totalt kostnaden för systemförnyelsen beräknas till cirka 450 miljoner kronor. Cirka 120 miljoner kronor av dessa beräknas vara investeringar som finansieras med lån från Riksgäldskontoret. CSN har också påbörjat utvecklingen av ett nytt systemstöd för körkortslån och kostnaden beräknas till cirka 150 miljoner kronor. Cirka 125 miljoner kronor av dessa beräknas vara investeringar som finansieras med lån från Riksgäldskontoret.

CSN:s investeringar lånefinansieras via lån i Riksgäldskontoret. CSN:s låneram uppgår enligt regleringsbrevet för 2018 till 250 miljoner kronor. Låneramen kommer att behöva utökas från och med år 2019 och beräknas nå sin högsta nivå år 2022. Det totala behovet beräknas då uppgå till cirka 288 miljoner kronor.

1.2 Utveckling inom utbildningssektorn

Studiestödsutgifterna beror till stor del på antalet studerande

Antalet studerande på utbildningar som ger rätt till studiestöd följer dels av efterfrågan på utbildning, dels av utbudet av utbildningsplatser. I de fall alla behöriga sökande har rätt att delta i utbildning är efterfrågan avgörande. Så är exempelvis fallet för gymnasieutbildning och utbildning på grundläggande och gymnasial nivå inom komvux. Befolkningsutvecklingen och arbetsmarknadsbehoven styr i dessa fall till stor del efterfrågan på utbildning.

I andra fall, exempelvis för de flesta högskoleutbildningar, är antalet utbildningsplatser begränsat. Även här är efterfrågan viktig för antalet som studerar, men antalet studerande påverkas även av utbudet av utbildning.

Antalet studerande som har studiemedel och utgifterna för studiestöd beror på hur många som studerar på olika utbildningar. Befolkningsutvecklingen, arbetsmarknadssituationen och utbudet av utbildning är därför faktorer som är avgörande för studiestödsutgifterna. Studiestödet påverkas dock även av hur hög andel av de studerande som ansöker om, och har rätt till, studiestöd.

Fortsatt hög efterfrågan på utbildning

De kommande åren ökar befolkningen i de åldersgrupper som påbörjar gymnasieskolan. Efter gymnasiet kan det också förväntas att en hög andel av de studerande kommer att söka sig vidare till bland annat eftergymnasiala studier. Även det stora antalet flyktingar som kom till Sverige under framför allt 2015 innebär att befolkningen ökar. Många flyktingar har hittills befunnit sig i etableringsfasen, men förväntas successivt att övergå till studier med studiemedel. Befolkningsstillväxten i åldrar där de studerande är aktuella för studiestöd indikerar sammantaget en ökad efterfrågan på utbildning och studiestöd.

Deltagandet i utbildning varierar även med konjunkturen. När arbetsmarknaden är god väljer färre att utbilda sig. Arbetsmarknadssituationen i Sverige har förbättrats, vilket därmed kan innebära lägre efterfrågan på utbildning. Alltjämt finns dock en relativt stor grupp arbetslösa med utbildningsbehov.

Den samlade bilden är att efterfrågan på utbildning även fortsatt kommer att vara hög.

Satsningar ökar utbudet av utbildning

Regeringen genomför för närvarande ett s.k. kunskapslyft. Kunskapslyftet ska ge människor en chans att utbilda sig för att kunna få ett jobb, omskola sig till ett nytt yrke, få behörighet till eftergymnasial utbildning, vidareutbilda sig för bättre karriärmöjligheter, bilda sig för ökat deltagande i samhällslivet och för personlig utveckling. Genom kunskapslyftet har utbudet av utbildning ökat. Det har införts en utvidgad rätt till kommunal vuxenutbildning och tillsatts fler utbildningsplatser inom yrkesinriktad vuxenutbildning, yrkeshögskolan, folkhögskolan samt inom universitet och högskola. Antalet utbildningsplatser – och därmed utbudet – förväntas öka ytterligare.

Antalet utlandsstuderande oförändrat – men viss osäkerhet råder

De flesta som studerar med studiemedel utomlands är relativt unga. Det kommer att dröja ett antal år innan de stora årskullar som nu är på väg in i gymnasieskolan är aktuella för utlandsstudier. Osäkerheten kring antalet utlandsstuderande är dock relativt stor. Det är t.ex. osäkert hur reformen av utlandsstudiemedlen 2015 på längre sikt påverkar antalet studerande och studerandes studieval. Även betydelsen av omvärldsfaktorer, såsom Storbritanniens utträde ur EU, gör prognosen osäker. CSN:s prognos är i nuläget att antalet utlandsstuderande kommer att vara förhållandevis oförändrat de närmsta åren.

Fortsatt många som vill studera med studiestöd

Som vi redogör för ovan kan efterfrågan på utbildning förväntas vara fortsatt hög och utbudet av utbildning väntas öka. Detta indikerar att fler framöver kommer att vilja studera med studiestöd från CSN. Vår bedömning är dock att fler utbildningsplatser och fler studerande inte direkt kan översättas till lika många fler studerande med studiestöd. Detta beror dels på att andelen av de studerande som använder studiestöd har minskat något de senaste åren, dels på att ökade medel för utbildningsplatser först på lite sikt får genomslag i fler utbildningsplatser och därefter fler studiestödstagare.

1.3 Utveckling av studiestödet

Studiestödet är en del av utbildningspolitiken

Studiestödet är en del av utbildningspolitiken och ska stödja de utbildningspolitiska målen. Studiestödet ska verka rekryterande för både kvinnor och män och bidra till ett högt deltagande i utbildning. Det ska vidare utjämna skillnader mellan individer och grupper i befolkningen och i och med det bidra till ökad social rättvisa. Studiestödet ska även ha en god effekt på samhällsekonomin över tiden (prop. 2017/18:1).

Åtgärder har genomförts för att öka målpuffyllelsen

De senaste åren har studiestödssystemet förändrats på en rad punkter i avsikt att öka målpuffyllelsen. Exempelvis reformerades studiemedlen för studerande utomlands 2015. Under 2017 infördes ett studiestartsstöd riktat till arbetslösa med kort utbildning och stort utbildningsbehov. Studiemedlen har vidare höjts utöver den ordinarie indexuppräknningen och nya höjningar av både studiehjälpen och studiemedlen är beslutade och genomförs

under 2018. Den högre bidragsnivån inom studiemedlen kommer också att kunna lämnas till vissa studerande i åldern 20–24 år som har studerat på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan och som därefter utan avbrott fortsätter studier på ett introduktionsprogram eller påbörjar studier på grundläggande eller gymnasial nivå på komvux eller folkhögskola. Dessutom ska målgruppen för lärlingsersättning utvidgas. Höjningarna av bidragen och de vidgade målgrupperna för högre bidrag och lärlingsersättning ger högre utgifter för studiestöd.

Studiestödet är ständigt föränderligt

Som ett redskap i utbildningspolitiken är studiestödet ständigt föränderligt. När nya behov eller problem uppstår söks ofta lösningar inom studiestödet. Ett antal kommande förändringar är också att förvänta. Dessa kan eventuellt komma att påverka studiestödsutgifterna.

Regeringen har angivit att det bör ses över hur bestämmelserna inom studiestödssystemet och inom andra ersättningsystem samspelar och påverkar utrikes födda kvinnors ekonomiska förutsättningar att studera och arbeta, samt att det vid behov bör vidtas generella åtgärder i syfte att minska skillnaderna i rekrytering till studier mellan gruppen utrikes födda kvinnor och andra grupper (prop. 2017/18:1).

För att förbättra möjligheten till etablering på arbetsmarknaden och stimulera till högre genomströmning i gymnasieskolan har regeringen också meddelat att man avser att införa en möjlighet till lån avseende utbildning för B-körkort (prop. 2017/18:1).

Utbildningsdepartementet har remitterat en promemoria om förändringar av studiemedlen för studier utomlands (U2017/04843/GV). Förslagen i promemorian, bl.a. justerade lånebelopp och förtydliganden om att studiemedel rimligen inte bör lämnas för vissa utbildningar, syftar till att säkerställa ett långsiktigt hållbart system.

Vidare utreds bl.a. en möjlighet till deltidssjukskrivning inom studiemedelssystemet (dir. 2017:80). Samma utredning ska bl.a. se över hur studiemedlen kan användas för att uppnå en ökad genomströmning i högskolan och det s.k. fribeloppet inom studiemedelssystemet.

Även på andra områden kan studiestödet komma att förändras. Exempelvis bereds betänkandet Moderniserad studiehjälp (SOU 2013:52) i Regeringskansliet. För att låntagare i större utsträckning än i dag ska betala sina studieskulder har CSN redovisat vissa förslag till åtgärder. Även dessa förslag bereds i Regeringskansliet.

Utmaningar som bedöms bestå

En del av de utmaningar som studiestödet står inför i dag väntas bestå under överskådlig tid. Några sådana utmaningar skisseras här i korthet.

- Nya behov föder önskemål om ett mer selektivt studiestöd.

Samhället är föränderligt och ger upphov till nya behov. Det kan hållas för sannolikt att studiestödet i än högre utsträckning än idag kommer att användas för att försöka möta sådana behov. Det kan exempelvis handla om åtgärder för att möta ökade krav på ett livslångt lärande eller för att öka rekryteringen till studier från grupper som står utanför arbetsmarknaden och som har stora utbildningsbehov. Det kan även finnas behov av att t.ex. öka antalet studerande vid vissa utbildningar. Det kommer att bli en utmaning att hitta åtgärder som effektivt möter denna typ av behov, samtidigt som fördelarna med ett enhetligt, enkelt och likvärdigt studiestödssystem iakttas.

- Ett långsiktigt hållbart studielånesystem i fokus.

Höjningarna av studiemedlens lånedel leder till ökad skuldsättning. Ökad skuldsättning kan på sikt innebära ökade risker för avskrivna lån och ökade kostnader för staten. Det finns även fortsatt problem med att få utlandsbosatta låntagare att betala på sina lån i den omfattning de borde. Dessutom finns det kända återbetalningsproblem bland låntagare som tagit lån i samband med studier på grundskolenivå. Sammantaget finns det flera faktorer som tyder på att återbetalningen av studielån även fortsatt kommer att vara en utmaning.

- Ökad digitalisering ställer nya krav på studiestödet och CSN.

Den ökade digitaliseringen i samhället innebär förändringar som vi ännu inte känner till alla konsekvenser av. Studiestödstagare och låntagare förväntar sig digitala möten och snabb återkoppling. CSN har en tradition av digitalisering och automatisering. Detta arbete kommer under lång tid att vara en utmaning för både studiestödet och CSN.

- Globalisering, migration och integration påverkar.

Globalisering, migration och integration påverkar studiestödet och dess kostnader. Många av CSN:s kunder flyttar till och från Sverige. I ljuset av en rörlig befolkning måste CSN, tillsammans med andra myndigheter och aktörer i och utanför Sverige, tillgodose nya kundbehov och säkerställa ett hållbart studiestöd.

2. Sakanslag

2.1 Studiehjälp m.m. (Anslag 15 1:1)

Anslagsbelastning

Studiehjälp består av studiebidrag, extra tillägg, inackorderingstillägg och ersättning för dagliga resor för svenska elever utomlands. Från och med 2014 belastas anslaget även av kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning.

Utgiften framgår av nedanstående tabell.

Anslagsförbrukning, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Studiebidrag	3 113,2	3 737,5	3 973,4	4 057,2	4 058,1
Extra tillägg	177,0	190,4	209,0	226,9	240,5
Inackorderingstillägg	64,9	65,1	64,6	63,3	60,6
Ersättning för dagliga resor	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Lärlingsersättning	70,4	78,9	84,6	90,3	92,0
Summa ¹	3 430,3	4 072,0	4 331,9	4 437,9	4 451,4

¹ Utfallet för år 2017 har hämtats från ekonomisystemet Agresso. De enskilda beloppen per stödform är hämtade från studiehjälpens produktionssystem, varför det förekommer skillnader vid summeringen.

Antal elever med studiehjälp, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Antal elever	407 384	424 500	437 800	447 700	448 700

Studiebidrag

Prognosen över antalet elever med studiebidrag bygger på uppgifter från Statistiska centralbyrån (SCB). Enligt SCB:s befolkningsframskrivningar kommer det totala antalet 16–20 åringar att öka kraftigt perioden 2018–2021. Även CSN:s prognos över antalet elever med studiebidrag påverkas av större årskullar och av det stora antalet flyktingar som har kommit till Sverige. För respektive ålder (16–20 år) har CSN beräknat andelen och antalet med studiebidrag.

Antal elever med studiebidrag, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Antal elever	406 702	423 800	437 100	447 000	448 000

Studiebidraget utbetalas normalt under 10 månader per år. Det maximala beloppet per elev i studiebidrag höjs från 1 050 kr till 1 250 kr per månad. Höjningen träder ikraft den 1 juli 2018, men ska tillämpas på bidrag som lämnas från och med den 1 mars. Det kommer därför

att bli en retroaktiv tilläggsutbetalning. Det maximala beloppet för 2018 är därmed 12 100 kr medan det maximala beloppet för 2019 blir 12 500 kr.

Det genomsnittliga beloppet per elev blir lägre än maxbeloppet, främst beroende på att många elever inte läser med studiebidrag under hela året. De genomsnittsbelopp CSN använder i prognoserna är beräknade med hjälp av nyttjandegrader för respektive ålder, som är hämtade från tidigare utfallsdata.

Studiebidraget lämnas först från och med kvartalet efter det att den studerande fyllt 16 år. Det innebär att hälften av en årskull elever som börjar gymnasieskolan inte alls får studiebidrag eller enbart får studiebidrag under delar av sin första termin i gymnasieskolan.

Höjningen av studiebidragsnivån medför att utgiftsprognosen för perioden 2018–2021 är betydligt högre än utfallet från 2017.

Utflyde av studiebidrag, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Studiebidrag	3 113,2	3 737,5	3 973,4	4 057,2	4 058,1

Extra tillägg

Det inkomstprövade extra tillägget lämnades 2017 till 29 800 elever, vilket är en ökning med drygt 5 000 personer jämfört med 2016. Den kraftiga ökningen har ett nära samband med invandringen till Sverige, särskilt antalet ensamkommande flyktingbarn påverkar utflydet av extra tillägg. Även under perioden 2018–2021 beräknar CSN att antalet elever med extra tillägg kommer att bli fler. Delvis beroende på att andelen, av studiebidragstagarna, som får extra tillägg beräknas fortsätta att öka och delvis genom att antalet elever med studiebidrag blir fler under perioden.

Antal elever med extra tillägg, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Antal elever	29 825	32 800	36 000	39 000	41 400

Extra tillägg lämnas med 855, 570 eller 285 kronor per månad. Inkomstgränserna och beloppen har varit oförändrade sedan 1 juli 1994. En hög andel elever är berättigade till det högsta bidraget på grund av mycket låga familjeinkomster. Av dem som fick extra tillägg återfanns 93 procent i den grupp som fick det högsta beloppet.

Utflyde av extra tillägg, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Extra tillägg	177,0	190,4	209,0	226,9	240,5

Inackorderingstillägg

Inackorderingstilläggets storlek varierar mellan 1 190 och 2 350 kronor per månad beroende på avståndet mellan föräldrahemmet och skolan. Under 2017 har 7 300 elever beviljats inackorderingstillägg. Det är en minskning med 300 personer jämfört med 2016. Även under perioden 2018–2021 beräknas en minskning av antalet elever med inackorderingstillägg.

Antal elever med inackorderingstillägg, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Antal elever	7 021	7 050	6 950	6 800	6 500

Utflöde av inackorderingstillägg, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Inackorderingstillägg	64,9	65,1	64,6	63,3	60,6

Studiehjälp för utlandsstudier

Utgifterna för studiebidrag, extra tillägg och inackorderingstillägg utomlands ingår i ovan beräknade utflöden. Därutöver utbetalas knappt 200 000 kronor per år i ersättning för dagliga resor.

1 300 elever får årligen studiebidrag utbetalt, 300 elever inackorderingstillägg och endast ett fåtal får extra tillägg och ersättning för dagliga resor.

Kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning (lärlingsersättning)

Studerande som går på en lärlingsutbildning inom gymnasieskolan har möjlighet att ansöka om lärlingsersättning. Lärlingsersättningen kan maximalt utbetalas med 1 000 kr per månad i 9 månader under året. Under 2017 har 12 300 elever beviljats lärlingsersättning. Det är en ökning med 1 300 personer jämfört med 2016. Prognosen är att antalet elever med lärlingsersättning fortsätter att öka. Antalet 16-20 åringar ökar under prognosperioden och målgruppen för lärlingsersättning utvidgas till att även inkludera elever som deltar i lärlingsliknande utbildning inom vissa introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Antal elever med lärlingsersättning, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Antal elever	12 303	13 800	14 800	15 800	16 300

Utflöde av lärlingsersättning, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Lärlingsersättning	70,4	78,9	84,6	90,3	92,0

2.2 Studiemedel m.m. (Anslag 15 1:2)

Anslaget är uppdelat i fyra anslagsposter: generellt bidrag, högre bidrag, tilläggsbidrag och statlig ålderspensionsavgift för studiebidrag. Det generella bidraget är styrt av rättigheter, medan det högre bidraget beviljas inom de ekonomiska ramar som finns. Studiemedel i form av lån belastar inte anslaget och redovisas därför under anslagen 'Statens utgifter för studiemedelsräntor' och 'Avsättning för kreditförluster'.

Anslagsbelastning

I följande tabell visas den beräknade anslagsförbrukningen.

Anslagsförbrukning, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Generellt bidrag	8 372,4	9 104,6	9 927,5	10 355,5	10 827,4
Högre bidrag	1 485,5	1 696,4	1 931,6	1 996,5	2 059,9
Tilläggsbidrag	443,3	482,8	527,7	565,8	604,3
Pensionsavgifter	2 759,5	2 750,5	2 674,6	2 866,5	3 290,1
Anslagsförbrukning	13 060,7	14 034,4	15 061,4	15 784,2	16 781,7

Anslagsbelastningen är främst beroende av antalet studerande. För varje tusental studerande med generellt bidrag som det faktiska antalet avviker från prognosen ökar eller minskar anslagsbelastningen med 36 miljoner kronor per år. Motsvarande siffra för studerande med högre bidraget uppgår till 71 miljoner kronor per år.

Även prisbasbeloppets utveckling har betydelse för anslagsbelastningen. För varje hundratal kronor som basbeloppet avviker från prognos ökar eller minskar anslagsbelastningen med 36 miljoner kronor år 2019. Förändringen varierar något beroende på avrundningseffekter.

Antal stödtagare

I prognosen över antalet studerande med studiemedel har CSN utgått från volymerna för 2017. Därefter beräknas en ökning av antalet studiemedelstagare under perioden 2018–2021. I beräkningarna har hänsyn tagits till att medel avsatts för fler utbildningsplatser inom ett flertal skolformer. Utifrån resursökningen till utbildningsanordnarna har CSN gjort bedömningar av studiemedelsnyttjandet.

Även befolkningsutvecklingen har beaktats i prognosen. Befolkningen i åldern 19–24 minskar i början av prognosperioden och denna åldersgrupp utgör ungefär 60 procent av alla högskolestuderande med studiemedel. Söktrycket till högskoleutbildning är dock fortfarande högt, vilket innebär att effekten av förändringar i antalet ungdomar kan bli relativt begränsad på antalet studiemedelstagare. Flyktingsituationen påverkar också befolkningsutvecklingen och efterfrågan på studiemedel framöver. Ett stort antal flyktingar kom till Sverige under framför allt 2015. Många flyktingar har hittills befunnit sig i etableringsfasen, men förväntas successivt att övergå till studier med studiemedel.

Antal personer med studiemedel, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Grundskole- och gymnasiestudier	128 610	136 000	144 000	146 000	146 000
Eftergymnasiala studier	340 781	347 000	352 000	357 000	361 000
Utlandsstudier	30 447	30 000	29 700	29 700	29 700
Totalt (Netto)	469 365	481 000	494 000	501 000	505 000

Genomsnittsbelopp

Beräkningen av genomsnittsbeloppen under prognosperioden grundas på nyttjandegraden från 2017, det vill säga den andel av maxbeloppet som de studerande faktiskt utnyttjat. Nyttjandegraden beror främst på studietakten och studietidens längd. Maxbeloppet och därmed genomsnittsbeloppets storlek påverkas även av prisbasbeloppet. År 2018 höjdes prisbasbeloppet med 700 kronor. Från och med 1 juli 2018 höjs bidragsnivån, För en heltidsstuderande med generellt bidrag innebär detta en höjning från 1,59 procent till 1,74 procent av prisbasbeloppet per vecka.

Högre bidrag

Anslagsposten för högre bidrag är uppdelad i olika delposter.

- Delpost 2.2 för dem som studerar för att nå grundskole- eller gymnasiekompetens
- Delpost 2.3 för studerande som repetitionsläser på grundskolenivå
- Delpost 2.5 för arbetslösa ungdomar i åldrarna 20–24 år som saknar fullständig grundskole- eller gymnasieutbildning eller för vissa ungdomar med utbildningskontrakt eller från introduktionsprogram.
- Delpost 2.7 för studerande på kompletterande pedagogisk utbildning, som leder till ämneslärarexamen inom matematik, naturorienterade ämnen eller teknik.

För delpost 2.2 utgår prognosen från det senaste halvårsutfallet. Därefter prognostiseras en ökning eftersom medel avsatts för fler statligt finansierade utbildningsplatser inom komvux och folkhögskola.

För delpost 2.3 har CSN beräknat fullt utnyttjande av tillgängliga medel. För 2019–2021, där tillgängliga medel ännu är okända, har CSN tills vidare utgått från att anslagsbeloppet kommer att vara på samma nivå som 2018, justerat för ändringar i prisbasbeloppet. Myndigheten räknar med att pengarna inte kommer att räcka till alla och att vissa repetitionsstuderande i stället kommer att beviljas studiemedel med generellt bidrag.

För delpost 2.5 utgår prognosen ifrån utfallet andra halvåret 2017 och därefter har medräknats en volymökning under 2018. Detta med anledning av att det högre bidraget kommer att kunna lämnas till studerande från introduktionsprogram, från och med 1 juli 2018.

För delpost 2.7 beräknas en viss ökning av antalet studerande på kompletterande pedagogisk utbildning under 2018 och 2019.

Studiebidrag, utgifter, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Generellt bidrag	8 372,4	9 104,6	9 927,5	10 355,5	10 827,4
Högre bidraget	1 485,5	1 696,4	1 931,6	1 996,5	2 059,9
– kompetenshöjande studier	1 200,6	1 372,2	1 560,8	1 615,9	1 667,3
– repetition	126,2	129,1	134,5	137,7	142,1
– komplettering 20-24 år	141,5	171,8	208,0	212,9	219,6
– pedagogisk utbildning	17,2	23,3	28,3	30,0	30,9
Totalt	9 857,9	10 801,0	11 859,1	12 352,0	12 887,3

Utgiftsutvecklingen under prognosperioden påverkas till stor del av den höjning av bidragsnivån som införs från och med 1 juli 2018.

Tilläggsbidrag

Antalet studerande med barn som får tilläggsbidrag under prognosperioden har beräknats som en andel av det totala antalet med studiemedel, på grundskole- och gymnasienivå respektive eftergymnasial nivå. Under 2017 var det 33 procent av studiemedelstagarna på grundskole- och gymnasienivå som fick tilläggsbidrag. Motsvarande siffra på eftergymnasial nivå var 13 procent. Det finns en stigande trend för denna andel som förväntas fortsätta. Utgifterna i tilläggsbidrag beräknas öka under prognosperioden, vilket även följer prognosen över det totala antalet studiemedelstagare.

Tilläggsbidrag, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Tilläggsbidrag	443,3	482,8	527,7	565,8	604,3

Statlig ålderspensionsavgift för studiebidrag

Pensionsgrundande belopp har beräknats som 138 procent av det studiebidrag som betalas ut. Pensionsavgifterna har sedan beräknats som 18,5 procent av det pensionsgrundande beloppet. Därefter medräknas den reglering av inbetalda pensionsavgifter som görs tre år i efterhand. Även den ränta som uppkommer är inräknad. För 2018 är regleringsbeloppet och den preliminära inbetalningen av pensionsavgifter fastställda.

Statlig ålderspensionsavgift för studiebidrag, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Pensionsgrundande belopp	-	-	16 365,5	17 045,7	17 784,5
Beräknade pensionsavgifter	2 765,9	2 963,7	3 027,6	3 153,5	3 290,1
Regleringsbelopp	-6,4	-213,2	-353,0	-287,0	-
Statlig ÅP-avgift	2 759,5	2 750,5	2 674,6	2 866,5	3 290,1

2.3 Avsättning för kreditförluster (Anslag 15 1:3)

Anslaget är uppdelat i tre anslagsposter; konstaterade förluster på utlåning till och med 2013, förväntade förluster på utlåning från och med 2014 samt konstaterade förluster för återkrav.

Anslagsbelastning

I följande tabell visas den beräknade anslagsförbrukningen.

Anslagsförbrukning, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Konstaterade förluster	602,3	545,8	542,0	585,0	603,0
Förväntade förluster	1 266,5	1 259,4	1 300,8	1 361,4	1 423,1
Konstaterade förluster återkrav	10,7	13,0	14,0	15,0	16,0
Anslagsförbrukning	1 879,5	1 818,2	1 856,8	1 961,4	2 042,1

Anslagsbelastningen under prognosperioden är främst beroende av hur mycket lån som utbetalas och vilken procentsats som används vid den beräknade avsättningen för förväntade förluster till kreditreserven. För varje tiondels procentenhet som avsättningsandelen avviker från prognos minskar eller ökar utgifterna med 19 miljoner kronor.

Konstaterade förluster på utlåning till och med 2013

Anslagsposten belastas huvudsakligen av utgifter för avsättning till kreditreserven för avskrivningar av kapital och kapitaliserad ränta, som är hänförliga till studielån tagna från och med 1989 till och med 2013.

Konstaterade förluster på utlåning till och med 2013, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Konstaterade förluster	602,3	545,8	542,0	585,0	603,0

Under perioden 2018–2021 beräknas mindre variationer av utgifterna. Avskrivningar på grund av ålder ökar medan avskrivningar vid behörighetsgivande studier minskar. Utvecklingen av utgifterna på anslagsposten för konstaterade förluster påverkas även av regleringsbelopp från tidigare år. För innevarande år förs anslaget belopp över månadsvis i

tolftedelar till kreditreserven. Ungefär två år i efterhand korrigeras anslagsbeloppet utifrån utfallssiffror.

Förväntade förluster på utlåning från och med 2014

Anslagsposten belastas av utgifter för avsättning till kreditreserven för att täcka förväntade förluster på utlåning från och med 2014.

För att beräkna förväntade förluster på nyutlåningen i nuvarande lånesystem, annuitetslånet, har den totala utlåningen jämförts med totala förluster, både förväntade och konstaterade. Den totala utlåningen består av summan av utlånade medel från och med 2001-07-01 till 2017-12-31. Förväntade förluster består av summan av avskrivningar under samma period samt den osäkerhet som finns i nuvarande länestock. Beräkningen bygger på bokslutet 2017-12-31 och de beräkningar som har gjorts för att fastställa osäker fordran.

Utlånat belopp under perioden uppgår till 215,9 miljarder kronor, avskrivningar uppgår till 2,1 miljarder kronor och osäker fordran uppgår till 11,7 miljarder kronor (exklusive kapitaliserade räntor). Totalt uppgår avskrivningar och osäker fordran till 13,8 miljarder kronor, detta ska ställas i relation till utlånade medel på 215,9 miljarder kronor. Utifrån detta uppgår osäkerheten i utlånade medel till 6,4 procent, vilket innebär en minskning vid den senaste uppdateringen. För att den procentuella avsättningen ska bli mera stabil över tid har CSN därefter beräknat ett genomsnitt för de senaste 3 åren, vilket blir 6,8 procent $(7,3+6,8+6,4/3=6,8)$.

Utifrån ovanstående resonemang föreslår CSN att 6,8 procents avsättning används som underlag till de beräkningar som avser avsättningar för förväntade förluster till kreditreserv.

Förväntade förluster på utlåning från och med 2014, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Utlåning	18 058,5	18 753,4	19 654,8	20 566,4	21 494,2
Återkrav	223,7	233,0	240,0	247,0	254,0
Procent avsättning	7,1%	6,8%	6,7%	6,7%	6,7%
Avsättning förväntade förluster	1 266,5	1 259,4	1 300,8	1 361,4	1 423,1

Avsättningen till kreditreserven beräknas bli ungefär 1,3 till 1,4 miljarder kronor per år under prognosperioden.

Konstaterade förluster för återkrav

Anslagsposten belastas av utgifter för avskrivningar av kapitaldelen på återkravsfordringar för lånetyperna studielån och annuitetslån. CSN prognostiserar en ökning av utgifterna under perioden 2018–2021. Det är för avskrivningsorsakerna dödsfall, skuldsanering och ålder som ökningen beräknas.

Konstaterade förluster för återkrav, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Avskrivning av återkrav	10,7	13,0	14,0	15,0	16,0

Kreditreserven

Hantering av studielån anpassades år 2014 till budgetlagen. Från och med 2014 görs därför avsättningar till kreditreserven dels för konstaterade förluster på utlåning till och med 2013 och dels för förväntade förluster på utlåning från och med 2014. Utflödet från kreditreserven utgörs av avskrivningar av kapital och kapitaliserad ränta för lån tagna efter 1988. Det uppkommer även en ränta som för närvarande är negativ, eftersom räntesatsen följer reporäntan (Riksbankens styrränta).

I följande tabell framgår den beräknade utvecklingen för kreditreserven.

Kreditreserven, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Ingående balans	3 487,2	4 761,2	5 891,3	7 066,1	8 407,6
Avsättning för konstaterade förluster	602,3	545,8	542,0	585,0	603,0
Avsättning för förväntade förluster	1 266,5	1 259,4	1 300,8	1 361,4	1 423,1
Avskrivningar	-618,2	-651,0	-668,0	-665,0	-674,0
Ränta	-20,5	-24,0	0,0	60,1	136,3
Utgående balans	4 761,2 ¹	5 891,3	7 066,1	8 407,6	9 895,9

¹ För 2017 finns en justeringspost på 43,9 mnkr, främst på grund av periodiseringar.

2.4 Statens utgifter för studiemedelsräntor (Anslag 15 1:4)

Anslaget är uppdelat i två anslagsposter; Statens utgifter för studiemedelsräntor och Statens utgifter för räntor på återkrav.

Anslagsbelastning

I följande tabell visas den beräknade anslagsförbrukningen.

Anslagsförbrukning, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Studiemedelsräntor	358,9	173,6	149,3	315,5	649,8
Räntor på återkrav	-2,4	-2,4	-0,3	2,9	6,6
Anslagsförbrukning	356,5	171,1	149,0	318,4	656,4

Anslagsbelastningen är främst beroende av räntesatsen för CSN:s upplåning i Riksgäldskontoret. Varje tiondels procentenhet som upplåningsräntan avviker från den prognostiserade ökar eller minskar den subventionerade helårsräntan med cirka 68 miljoner kronor (beräknat med 2019 års förväntade skuldstock).

Statens utgifter för studiemedelsräntor

Anslagsposten belastas huvudsakligen av utgifter för nedsättning av studiemedelsräntor för studielån upplånade efter 1988, genom den 30-procentiga nedsättningen av räntesatsen till kund. Skuldstocken för CSN:s upplåning av studielån i Riksgäldskontoret uppgick vid

utgången av 2017 till 215,8 miljarder kronor. I beloppet ingår även upplåningen av kapitaliserad ränta.

Räntesatsen för CSN:s upplåning av studielån i Riksgäldskontoret beräknas som ett icke-vägt genomsnitt av alla räntor under en treårsperiod på Riksgäldskontorets emissioner av statsobligationer och statsskuldväxlar¹. De räntesatser som använts från och med 2019 har CSN beräknat med utgångspunkt från prognoser på statsobligationer och statsskuldväxlar från Konjunkturinstitutet.

I följande tabeller framgår den utveckling av räntan som CSN beräknat.

CSN:s upplåningsränta för studielån i Riksgäldskontoret, 2017–2021

År	Räntesats	
2017	0,48	
2018	0,19	
2019	0,23	Prognos
2020	0,53	Prognos
2021	1,03	Prognos

Studiemedelsräntor, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Ingående länestock	210 053,7	215 836,0	221 769,4	228 392,0	236 155,0
Kapitaliserad årsränta fg år ¹	401,0	233,0	128,0	144,0	272,0
Utbetalning lån	18 058,5	18 753,4	19 654,8	20 566,4	21 494,2
Återkrav	-223,7	-233,0	-240,0	-247,0	-254,0
Inbetalning kapital	-10 556,2	-11 038,0	-11 117,0	-10 770,0	-10 348,0
Inbetalning kap. rta.	-1 291,9	-1 092,0	-1 096,0	-1 226,0	-1 346,0
Avskrivningar	-618,2	-651,0	-668,0	-665,0	-674,0
Konverteringar	1,5	1,0	0,8	0,6	0,5
Avräkning RFV	-40,9	-40,0	-40,0	-40,0	-40,0
Utgående länestock ²	215 836,0	221 769,4	228 392,0	236 155,0	245 259,5
Ränta till Riksgäldskontoret (periodiserad) ³	1 213,6	568,9	492,2	1 051,7	2 166,1
Ränteutgift subvention cirka 30% ⁴	358,9	173,6	149,3	315,5	649,8

¹ Den obetalda årsräntan från föregående år kapitaliseras och upplånas i början på året.

² För 2017 finns en justeringspost på 52,3 mnkr.

³ Räntan till Riksgäldskontoret periodiseras och betalas kvartalsvis i efterskott.

⁴ Subventionen är ungefär 30 procent, men kan variera något från år till år beroende på avrundningseffekter.

¹ Nominella statsobligationer och statsskuldväxlar (exklusive statsskuldväxlar med 3-månaders löptid).

Statens utgifter för räntor på återkrav

Anslagsposten belastas med ränteutgifter för återkravsfordringar på lån tagna efter 1988. CSN:s upplåning av återkravsfordringar i Riksgäldskontoret uppgick vid utgången av 2017 till 472 miljoner kronor. Eftersom återkravsskulden betraktas som en kort fordran är anslagsbelastningen 100 procent av räntan till Riksgäldskontoret.

Räntesatsen baseras på Riksbankens styrränta (reporäntan). Reporäntan befinner sig på den rekordlåga nivån minus 0,50 procent och förväntas att börja höjas i mitten av år 2018. Den reporänta CSN använt i prognoserna är baserad på prognoser från Konjunkturinstitutet.

CSN:s upplåningsränta i Riksgäldskontoret på lån för återkrav

År	Räntesats	
2017	-0,50	Årsgenomsnitt
2018	-0,45	Prognos
2019	0,00	Prognos
2020	0,78	Prognos
2021	1,50	Prognos

Utgiftsprognosen för anslagsposten följer den beräknade utvecklingen av räntesatsen. Räntan periodiseras och betalas kvartalsvis i efterskott, vilket till exempel medför att det fjärde kvartalet 2018 belastar anslagsposten för 2019.

Statens utgifter för räntor på återkrav, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Räntor på återkrav	-2,4	-2,4	-0,3	2,9	6,6

2.5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk (Anslag 15 1:5)

Särskilda insatser för döva och hörselskadade elever och elever vid Rh-anpassad² utbildning (Rg-bidrag)

Rg-bidraget betalas ut till ungdomar för gymnasiestudier för döva, hörselskadade eller svårt rörelsehindrade vid riksgymnasieskolor. Rg-bidraget ska täcka utgifter för skäliga levnadskostnader och ges till ungdomar som bor tillfälligt på en utbildningsort. Bidraget lämnas antingen för att pendlingsavståndet till deras ordinarie bostad är för långt eller för att det finns andra särskilda skäl att den studerande ska bo på utbildningsorten under utbildningstiden. Förutom för boende får eleven bidrag även för kost, dagliga transporter, resor till hemorten, ledsagare eller andra merkostnader på grund av elevens funktionsnedsättning.

² Rh-anpassad betyder 'anpassad till rörelsehindrade'.

Antalet elever med Rg-bidrag uppgick till 354 under 2017, vilket är en minskning med 30 elever jämfört med 2016. De kommande åren prognostiseras en marginell volymökning medan den genomsnittliga utgiften per elev beräknas öka i takt med inflationen.

Antal elever med Rg-bidrag, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Antal elever	354	355	360	365	370

Utgift för Rg-bidrag, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Rg-bidrag	36,6	37,6	38,8	40,2	41,6

2.6 Studiestartsstöd (Anslag 15 1:7)

Anslaget får användas för utgifter för studiestartsstöd och tilläggsbidrag. Studiestartsstödet är inte pensionsgrundande.

Anslagsbelastning

I följande tabell visas den beräknade anslagsförbrukningen.

Anslagsförbrukning, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Studiestartsstöd	22,8	512,9	882,1	910,8	910,6
Tilläggsbidrag	1,4	26,9	47,9	49,2	49,3
Anslagsförbrukning	24,2	539,8	930,0	960,0	959,9

Anslagsbelastningen är främst beroende av antalet studerande. För varje tusental studerande med studiestartsstöd som det faktiska antalet avviker från prognosen ökar eller minskar anslagsbelastningen med 65 miljoner kronor per år.

Studiestartsstödet infördes 2 juli 2017. Målgruppen för studiestartsstödet är arbetslösa som är minst 25 år och som har kort tidigare utbildning. Det är kommunerna som rekryterar och beslutar om målgruppen. Under 2017 var det 271 kommuner, av 290, anmälda. Ett flertal kommuner har inte kommit igång med rekryteringen, vilket påverkar 2018 års prognos.

Ett av villkoren är att den sökande ska vara anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen minst sex månader innan studierna börjar eller från det att ansökan kommer in till CSN. Vi kan se att den största delen av avslagen beror på att den sökande inte uppfyller arbetslöshetsvillkoren.

Utgiftsprognosen för studiestartsstödet är fortfarande osäker då det endast finns begränsat med historiska data. Det förväntas att kommunernas rekryteringsarbete kommer att komma igång under 2018, vilket kommer att öka antalet studerande med studiestartsstöd och därför

förändras även prognoserna successivt. CSN:s prognoser för 2019 och 2020 är lika som beräknade anslagsbelopp i budgetpropositionen.

2.7 Återbetalning

I detta avsnitt görs prognoser över antalet låntagare och belopp för perioden 2018–2021.

Samtliga lånetyper

I tabellerna nedan visas en sammanställning av de olika lånetyperna för att ge en samlad bild över antalet lån samt hur CSN prognostiserar samtliga förändringar för lånen till och med 2021. Antalet lån beräknas öka.

Antal lån, alla lånetyper, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Återbetalningsskyldiga	1 411 226	1 415 434	1 422 000	1 430 000	1 441 000
Inte återbetalningsskyldiga ¹	201 394	205 676	207 000	209 000	210 000
Summa	1 612 620	1 621 110	1 629 000	1 639 000	1 651 000

¹ Med 'inte återbetalningsskyldiga' menas de låntagare som är i studier eller som vid ingången av ett kalenderår fått studiestöd någon gång under de senaste sex månaderna och som inte blivit återbetalningsskyldiga efter någon tidigare studieperiod.

Skuldstocken för annuitetslån ökar mer än minskningen inom lånetyperna studielån och studiemedel.

Låntagarnas skuld den 31 december, samtliga lån, miljarder kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Studiemedel	1,79	1,44	1,12	0,84	0,59
Studielån	43,09	38,33	33,86	29,80	26,17
Annuitetslån	172,21	182,76	193,85	205,79	218,71
Summa	217,09	222,53	228,83	236,43	245,47

Hur många låntagare som finns netto framgår av nedanstående tabell där varje låntagare endast finns i en grupp beroende på vilka lånekombinationer som låntagaren har.

Antal låntagare netto den 1 januari, lånekombinationer samtliga lån, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Enbart studiemedel	57 244	48 180	41 000	35 500	32 000
Enbart studielån	269 036	248 057	229 000	210 000	190 000
Enbart annuitetslån	1102 268	1 164 785	1 225 000	1 283 000	1 339 000
Studiemedel och studielån	13 963	12 035	10 500	9 400	8 600
Studiemedel och annuitetslån	2 409	2 040	1 700	1 400	1 100
Studielån och annuitetslån	74 013	64 567	54 000	44 000	35 000
Alla tre lånetyperna	1 217	1 059	900	800	700
Summa	1 520 150	1 540 723	1 562 100	1 584 100	1 606 400

Studiemedel före 1989**Antal återbetalningsskyldiga låntagare med studiemedel, 2017–2021**

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Antal	74 684	63 148	54 000	47 000	42 000

Antalet låntagare med lånetypen studiemedel har de senaste två åren minskat med 15 000 respektive 12 000 genom slutbetalningar och avskrivningar. Minskningstakten beräknas succesivt avta till ungefär 5 000 vid ingången av år 2021.

I tabellen nedan visas hur låntagarnas skulder beräknas minska vid ett antagande om att regleringstalet blir 1,02 (skuldjustering). Detta motsvarar en ökning av konsumentprisindex med två procent per år. Det är möjligt att konvertera studiemedel till studielån eller annuitetslån.

Låntagarnas skuld, studiemedel, miljarder kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Skuld vid årets början	2,19	1,80	1,44	1,12	0,84
Konvertering	-0,00	-0,00	-0,00	-0,00	-0,00
Inbetalning	-0,31	-0,28	-0,23	-0,20	-0,17
Avskrivning	-0,13	-0,12	-0,11	-0,11	-0,10
Skuldjustering	0,03	0,03	0,02	0,02	0,01
Skuld vid årets slut	1,79	1,44	1,12	0,84	0,59

Studielån mellan 1989 och den 30 juni 2001***Antal återbetalningsskyldiga låntagare med studielån, 2017–2021***

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Antal	358 039	325 522	294 000	263 000	234 000

Antalet låntagare med lånetypen studielån beräknas minska med 29 000–32 000 per år genom slutbetalningar. Det förekommer även konverteringar från studielån till annuitetslån.

Låntagarnas skuld, studielån, miljarder kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Skuld vid årets början	48,08	43,09	38,33	33,86	29,80
Konvertering	-0,08	-0,07	-0,07	-0,06	-0,06
Inbetalning	-4,67	-4,31	-4,02	-3,70	-3,38
Avskrivning ¹	-0,40	-0,42	-0,44	-0,46	-0,48
Ränta	0,15	0,04	0,06	0,17	0,28
Skuld vid årets slut	43,09	38,33	33,86	29,80	26,17

¹ Inklusivt återkrav

Det förekommer fortfarande konverteringar från studiemedel till studielån. Även överföringar till annuitetslån och sammanläggningar mellan studielån och annuitetslån sker. Sammanläggning har minskat kraftigt.

Annuitetslån efter den 30 juni 2001***Antal låntagare med annuitetslån, 2017–2021***

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Återbetalningsskyldiga	978 503	1 026 764	1 074 000	1 120 000	1 165 000
Inte återbetalningsskyldiga ¹	201 394	205 676	207 000	209 000	210 000
Summa	1 179 897	1 232 440	1 281 000	1 329 000	1 375 000

¹ Med 'Inte återbetalningsskyldiga' menas de låntagare som är i studier eller som vid ingången av ett kalenderår fått studiestöd någon gång under de senaste sex månaderna och som inte blivit återbetalningsskyldiga efter någon tidigare studieperiod.

Antalet låntagare med annuitetslån ökar genom att de nya låntagarna är fler än dem som slutbetalar sina lån. Ökningstakten de närmaste åren beräknas vara omkring 50 000 låntagare per år.

Låntagarnas skuld, annuitetslån, miljarder kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Skuld vid årets början	161,71	172,21	182,76	193,85	205,79
Utlåning	18,06	18,75	19,65	20,57	21,49
Konvertering	0,08	0,07	0,06	0,05	0,04
Inbetalning	-7,67	-8,09	-8,51	-8,93	-9,35
Avskrivning ¹	-0,54	-0,53	-0,53	-0,50	-0,47
Ränta	0,57	0,36	0,41	0,76	1,21
Skuld vid årets slut	172,21	182,76	193,85	205,79	218,71

¹ Inklusivt återkrav

3. CSN:s finansiella förutsättningar

3.1 Centrala studiestödsnämnden m.m. (Anslag 15 1:8)

CSN har behov av att byta ut och effektivisera systemstödet för administration av studiestödet (STIS). Arbetet påbörjades 2012 och kommer att bedrivas under flera år framöver. Arbetet med att byta verksamhetssystem är kostsamt och kommer att medföra höga driftkostnader både under perioden när systemet tas fram och när de slutligen produktionssätts. Fram till 2014 bestod arbetet med systemförnyelsen till största delen av förstudier och upphandlingsarbete. Från och med 2015 har arbetet intensifierats och utvecklingsarbetet har påbörjats vilket innebär att både kostnader och lån för immateriella investeringar har ökat.

För CSN är den verksamhetsdrivna systemförnyelsen (Program VSF) ett stort program som sträcker sig över flera år och programmet planeras slutföras vid utgången av 2019. Total budget för programmet är cirka 450 miljoner kronor. Programmet påverkar alla delar i myndigheten och tränger ut mycket av den ordinarie verksamhetsutvecklingen.

Under 2016 fick CSN uppdrag av regeringen att skapa förutsättningar för ett nytt studiestöd som skulle träda i kraft 2017. Bidraget kallas studiestartsstöd och infördes den 2 juli 2017. Arbetet med systemstöd för det nya stödet innebar att program VSF fick ta paus i ombyggnaden av studiemedel.

Under 2017 fick CSN uppdrag av regeringen att skapa förutsättningar för lån för körkort som skulle träda i september kraft 2018. CSNs uppdrag att vidta förberedelser för körkortslån förändrade förutsättningarna för CSNs genomförande av den verksamhetsdrivna systemförnyelsen. Generaldirektören beslöt därför att förberedelserna för körkortslån från 2017-09-01 ska ingå i den verksamhetsdrivna systemförnyelsen. Arbetet med systemstöd för det nya stödet innebar att program VSF fick ta paus i ombyggnaden av återbetalning.

Den ursprungliga tanken var att all handläggning skulle göras i det nya systemstödet när programmet genomförts. Efter att programmet är genomfört finns en längre plan över hur vi kan ge mer stöd till våra kunder genom att utveckla fler digitala tjänster.

Kvar i programmet finns nu migrering av nuvarande programspråk till ett mer modernt språk och byte av driftsmiljö från stordator till en distribuerad miljö. Utveckling av STIS består av körkortslån och delar av ärendehantering, resterande delar har skjutits på framtiden.

CSN har kalkylerat med en årlig besparing om 10-15 miljoner kronor efter 2020 för att vi avvecklar stordator med servicekostnader och licenser. Det finns osäkerheter i hur stor del av detta som kan realiseras under 2020. Besparingen under 2020 är en förhandlingsfråga med de leverantörer som berörs. 2021 och framåt bedöms tidigare kalkyl fortfarande gälla. CSN kommer även efter 2020 ha stora delar av utvecklingsarbetet med VSF kvar att göra och det kommer fortsättningsvis att krävas främst lånemedel för att färdigställa påbörjade investeringar. CSN ser att en besparing på 10-15 miljoner kronor kan genomföras efter att alla delar i program VSF är slutförd 2022.

För att ge CSN möjlighet att utveckla och administrera körkortslånet har CSN fått ökat anslag med 31,8 miljoner kronor 2018 och i budgetpropositionen för 2018 beräknas det 35,9 miljoner kronor för 2019 och 32,4 miljoner kronor fr.o.m. 2020. Anslaget utgår från ett

underlag från CSN där CSN utgått ifrån ett relativt enkelt regelverk som möjliggör en hög andel maskinell handläggning. Under arbetet med regelverket har förutsättningarna ändrats vilket kan leda till ökade utvecklingskostnader för systemstödet. Det kan även leda till en högre andel manuell handläggning och därmed ökade kostnader för CSN:s administration. CSN har för avsikt att återkomma med ett formellt äskande när regelverk och målgrupp är fastställda.

För att CSN ska kunna intensifiera myndighetens arbete med att förbättra återbetalningen från främst utlandsbosatta återbetalare har CSN fått ökat anslag med 14,6 miljoner kronor 2018 och i budgetpropositionen för 2018 beräknas det 7,7 miljoner kronor årligen för åren 2019–2021. CSN beräknar att återbetalningen kommer att öka över tid i samma omfattning som de extra anslagsmedel som tilldelats.

Ekonomisk utveckling

Ekonomisk utveckling, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Anslag ¹	829,7	869,4	880,1	863,1	877,0
Kostnader	827,2	-894,3	-880,1	-888,1	-902,0
Årets resultat	2,6	-24,9	0,0	-25,0	-25,0

¹ Anslagsprognoserna för perioden 2019–2021 bygger underlag från inrapporteringsystemet Hermes. Anslag för 2017-2018 är enligt gällande regleringsbrev.

Utfallet 2017 resulterade i anslagsöverskott för CSN och myndigheten har ett ingående överföringsbelopp på 24,9 miljoner kronor till 2018. Beräkningar för 2018 och 2019 är lika med tillgängligt anslag för åren där anslagssparande beräknas att användas under 2018. I prognosen för 2020 och 2021 är CSN:s kostnader 25 miljoner kronor högre än anslaget vilket motsvarar den minskning av anslaget som anvisats i budgetpropositionen.

Administration och finansiering

Anslagsäskande, anslag 15 1:8 Centrala studiestödsnämnden m.m., ap1, miljoner kronor, 2017–2021

År	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Anslag ¹	829,7	869,4	880,1	863,1	877,0
Justering anslagsnivå	---	---	---	25,0	25,0
Årets resultat	829,7	869,4	880,1	888,1	902,0

¹ Anslagsprognoserna för perioden 2019–2021 bygger underlag från inrapporteringsystemet Hermes. Anslag för 2017-2018 är enligt gällande regleringsbrev.

CSN hemställer om 880,1 miljoner kronor i anslag för verksamhetsåret 2019 i enlighet med vad som anvisats i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1).

CSN:s bedriver som tidigare nämnts ett utvecklingsarbete med att införa ett nytt systemstöd för att bland annat effektivisera administrationen. Regeringen beräknar därför att anslaget kan minskas med 25 miljoner kronor årligen från och med 2020. CSN kommer inte att

kunna nå de effekter som ursprungligen beräknats då en stor del av utvecklingen av systemstödet för administration av studiemedel förskjuts till efter 2019. Detta som en följd av att myndigheten behöver prioritera utvecklingen av nytt systemstöd för studiestartstödet och för körkortslån. För att säkra utvecklingen av systemstödet och för att ha möjlighet att utveckla nya tjänster för våra kunder behöver CSN ha samma anslagsnivåer även efter 2019.

4. Ekonomiska villkor

4.1 Översikt över verksamhetens finansiering, miljoner kronor

Anslag	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Utgiftsområde 15					
1:1 Studiehjälp	3 430,3	4 072,0	4 331,9	4 437,9	4 451,4
<i>Anslagspost 1</i>	3 359,9	3 993,2	4 247,3	4 347,6	4 359,4
<i>Anslagspost 2</i>	70,4	78,9	84,6	90,3	92,0
1:2 Studiemedel	13 060,7	14 034,4	15 061,4	15 784,2	16 781,7
<i>Anslagspost 1¹</i>	8 372,4	9 104,6	9 927,5	10 355,5	10 827,4
<i>Anslagspost 2</i>	1 485,5	1 696,4	1 931,6	1 996,5	2 059,9
<i>Delpost 2</i>	1 200,6	1 372,2	1 560,8	1 615,9	1 667,3
<i>Delpost 3</i>	126,2	129,1	134,5	137,7	142,1
<i>Delpost 5</i>	141,5	171,8	208,0	212,9	219,6
<i>Delpost 7</i>	17,2	23,3	28,3	30,0	30,9
<i>Anslagspost 3</i>	2 759,5	2 750,5	2 674,6	2 866,5	3 290,1
<i>Anslagspost 4</i>	443,3	482,8	527,7	565,8	604,3
1:3 Avsättning för kreditförluster	1 879,5	1 818,2	1 856,8	1 961,4	2 042,1
<i>Anslagspost 1</i>	602,3	545,8	542,0	585,0	603,0
<i>Anslagspost 2</i>	1 266,5	1 259,4	1 300,8	1 361,4	1 423,1
<i>Anslagspost 3</i>	10,7	13,0	14,0	15,0	16,0
1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor	356,5	171,1	149,0	318,4	656,4
<i>Anslagspost 1</i>	358,9	173,6	149,3	315,5	649,8
<i>Anslagspost 2</i>	-2,4	-2,4	-0,3	2,9	6,6
1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och viss föräldrautbildning i teckenspråk	36,6	37,6	38,8	40,2	41,6
<i>Anslagspost 1</i>	36,6	37,6	38,8	40,2	41,6
1:7 Studiestartsstöd	24,2	539,8	930,0	960,0	960,0
1:8 Centrala studiestödsnämnden m.m.	829,7	869,4	880,1	888,1	902,0
<i>Anslagspost 1</i>	829,7	869,4	880,1	888,1	902,0
Summa	19 617,4	21 542,5	23 248,0	24 390,1	25 835,1

¹ Anslagsposten får även användas för utgifter för retroaktiva utbetalningar av vissa former av studiestöd som har upphört enligt regleringsbrev.

4.2 Redovisning av inkomster, miljoner kronor

Inkomstkälla	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
2340 Räntor på studielån	36,00	37,00	38,00	39,00	40,00
2341 Ränteinkomster på statens lån för universitetsstudier och garantilån för studerande	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2342 Ränteinkomster på återkrav m.m.	36,00	37,00	38,00	39,00	40,00
2562 Administrativa avgifter¹	667,26	667,00	650,00	652,00	654,00
4300 Återbetalning av studielån	521,13	501,03	468,03	445,02	430,02
4311 Återbetalning av statens lån för universitetsstudier och garanti-lån för studerande	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4312 Återbetalning av allmänna studielån	0,03	0,03	0,03	0,02	0,02
4313 Återbetalning av studiemedel, varav	521,09	501,00	468,00	445,00	430,00
– studiemedelsavgifter	307,34	275,00	231,00	197,00	171,00
– konvertering nya lån	1,25	0,90	0,70	0,50	0,30
– återkrav av studiemedel	0,73	0,70	0,60	0,60	0,50
– återkrav av bidrag	211,78	224,40	235,70	246,90	258,20
Totalsumma	1 224,39	1 205,03	1 156,03	1 136,02	1 124,02

¹ Från 2016 avräknas debiterade avgifter, minskade med avskrivningar och reservation för osäker fordran, mot inkomsttitel i stället för som tidigare då inbetalda avgifter avräknades mot anslaget.

4.3 Verksamhetsinvesteringar, tusen kronor

(tkr)	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat	2022 Beräknat
Immateriella investeringar						
Datasystem, rättigheter m.m.	57 175	90 500	70 000	50 000	40 000	40 000
Materiella investeringar						
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	1 738	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Byggnader, mark och annan fast egendom	384	0	0	0	0	0
Summa verksamhetsinvesteringar	59 297	92 500	72 000	52 000	42 000	42 000
Finansiering						
Lån i Riksgäldskontoret	59 297	92 500	72 000	52 000	42 000	42 000
Summa finansiering	59 297	92 500	72 000	52 000	42 000	42 000

4.4 Särskild information om verksamhetsinvesteringar, tusen kronor

(tkr)	Totalt	Ack utfall	2018 Prognos	2019 Beräkn.	2020 Beräkn.	2021 Beräkn.	2022 Beräkn.
Verksamhetsinvesteringar per objekt							
Körkortslån	150 787	12 811	62 983	49 793	11 200	11 200	2 800
Verksamhetsdriven systemförnyelse	447 299	314 081	96 119	37 099	0	0	0
Summa utgifter för investeringar	598 086	326 892	159 102	86 892	11 200	11 200	2 800
Finansiering							
Lån i Riksgäldskontoret	246 661	91 282	79 970	55 249	8 960	8 960	2 240
Summa finansiering	246 661	91 282	79 970	55 249	8 960	8 960	2 240
Varav investeringar i anläggningstillgångar							
Datasystem, rättigheter m.m.	246 661	91 282	79 970	55 249	8 960	8 960	2 240
Summa investeringar i anläggningstillgångar	246 661	91 282	79 970	55 249	8 960	8 960	2 240

CSN har, som nämnts i tidigare avsnitt, behov av att byta ut och effektivisera systemstödet för administration av studiestödet (STIS). Arbetet påbörjades 2012 och den totalt kostnaden för systemförnyelsen beräknas till cirka 450 miljoner kronor. Cirka 120 miljoner kronor av dessa beräknas vara investeringar som finansieras med lån från Riksgäldskontoret.

Under perioden utvecklar CSN även ett nytt systemstöd för körkortslån och kostnaden beräknas till cirka 150 miljoner kronor. Cirka 125 miljoner kronor av dessa beräknas vara investeringar som finansieras med lån från Riksgäldskontoret.

4.5 Låneram och ränteutgifter för verksamhetsinvesteringar, tusen kronor

(tkr)	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräkn.	2020 Beräkn.	2021 Beräkn.	2022 Beräkn.
IB lån i Riksgäldskontoret	84 723	129 983	208 000	256 000	279 000	285 000
Ny upplåning (+)	59 297	92 500	72 000	52 000	42 000	42 000
Amorteringar (-)	14 037	14 483	24 000	29 000	36 000	39 000
UB lån i Riksgäldskontoret	129 983	208 000	256 000	279 000	285 000	288 000
Beslutad/föreslagen låneram	180 000	250 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Beräknad ränteutgift	-522	-400	1 000	3 200	6 100	8 600
Finansiering av räntor och avskrivningar						
Utgiftsområde 15 anslag 1:8	13 515	14 083	25 000	32 200	42 100	47 600

CSN:s investeringar lånefinansieras via lån i Riksgäldskontoret. Investeringarna består i huvudsak av utveckling av IT-system för handläggning och självservice som tas upp som immateriella anläggningstillgångar. CSN har påbörjat arbetet med systemförnyelse för administration av studiestödet och under 2014 lånades de första investeringarna upp hos Riksgäldskontoret och under 2017 påbörjades utveckling av systemstöd för det nya körkortslånet. CSN:s låneram uppgår enligt regleringsbrevet för 2018 till 250 miljoner kronor. Låneramen kommer att behöva utökas från och med år 2019 och beräknas nå sin högsta nivå år 2022. Det totala behovet beräknas då uppgå till 288 miljoner kronor.

4.6 Räntekontokredit, tusen kronor

(tkr)	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Maximalt utnyttjad kredit	0	0	0	0	0
Räntekontoram (enl. 21 § budgetlagen)	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
Räntenetto (intäktsränta anges med minus)	470	100	-200	-600	-1 100

4.7 Övriga krediter i Riksgäldskontoret, tusen kronor

(tkr)	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret ¹	210 514 985	216 307 751	222 249 179	228 879 768	236 649 751
Beräknad nyupplåning	18 684 657	19 220 428	20 023 589	20 957 983	22 020 679
Beräknad amortering	-12 944 327	-13 279 000	-13 393 000	-13 188 000	-12 909 000
UB lån i Riksgäldskontoret ²	216 307 751	222 249 179	228 879 768	236 649 751	245 761 430
Övrig kreditram ³	217 000 000	223 000 000	230 500 000	237 700 000	246 800 000
Kreditutnyttjande, genomsnitt (Övriga krediter)	213 411 368	219 278 465	225 564 473	232 764 759	241 205 590
Ränteantaganden, procent	0,48	0,19	0,23	0,53	1,03

¹ I de prognostiserade beloppen ingår kontot för studielån och kontot för återkravsskulden.

² För 2017 finns en justeringspost på 52 435 tkr.

³ Övrig kreditram för år 2017 och 2018 visar angiven kreditram enligt regleringsbrev. Övrig kreditram för år 2019 till och med 2021 visar CSN:s förslag på kreditram för studielån, vilket är den prognostiserade utgående balansen inklusive en marginal. Marginalen avser främst att täcka för att lånebehovet kan vara större i slutet av november/början av december än vid årsskiftet. Marginalen är beräknad för att täcka upplåningstoppen för studielån och återkrav samt även för servicekontot för räntor.